

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת גיטין

דפים לה - מא, פרשת בשלה תשע"ז

דרך ישרה תמצית הדף

גדף ל"ה

*פרעון אלמנה. *שבועה בב"ד. *רבים.

- א. פרעון אלמנה מנכסי יתומים 1. נפרעים מנכסיהם רק בשבועה, וקמ"ל באלמנה דהו"א להקל משום חינא. 2. נמנעו מלהשביעה, להו"א משום חומר דשבועה, ולמסקנא משום דמורה היתר בההיא הנאה. 3. גרושה משביעין דליכא הוראת היתר, ואלמנה מדירים אותה ונוטלת. 4. בנישאת פליגי אם לא מדירין שמא יתיר הבעל, או מדירין ברבים.
- ב. שבועה בב"ד 1. לל"ק דווקא בב"ד אין משביעין אלמנה, אבל חוץ לב"ד משביעין. 2. לל"ב לשמואל משביעין חוץ לב"ד, ולרב אף חוץ לב"ד אין משביעין, כיון דקילי נדרי. ומודה בקופצת ונשבעה שנוטלת, ובלאו הכי אין לה כתובה.
- ג. דיני רבים 1. מדיר ברבים, באלמנה שנישאת פליגי האם מהני כדי שבעלה לא יתיר לה או דלא מהני דס"ל יש לזה התרה. 2. ע"ד רבים לכו"ע אין הפרה, אבל לדבר מצוה יש הפרה כגון מלמד דדייק.

גדף ל"ז

*תקון העולם בחתימה. *פרוזבול. *לעולם.

- א. העדים חותמין על הגט מפני תיקון העולם, וקשיא מכתוב בספר וחתום 1. לר"א דעדי מסירה כרתי, תקון העולם שמא העדים ימותו או יסעו. 2. לר"מ תקנו שהעדים יפרשו שמש, והחכמים הידועים א"צ.
- ב. קשיא על תקנת פרוזבול איך הלל תקן לבטל מצוה 1. שביעית בזה"ז וכרבי דהוי דרבנן, ותיקן בשב ואל תעשה. 2. לרבא התקנה לכו"ע, ומשום הפקר ב"ד הפקר.
- ג. בעי אי הלל תקן לדורו או לעולם, ונפ"מ אי צריך ב"ד גדול ממנו ע"מ לבטלו. ומייתי 1. כתבין דוקא בב"ד דסורא, ש"מ דוקא לדורו, ודחי לכל הדורות ובעינן ב"ד אלים בכדי להפקיע ממון. 2. לשמואל הוי עולבנא ובעי לבטלו ש"מ לדורו, ודחי דלעולם, וקאמר שאם יהא כחו יותר מהלל. 3. לר"נ אקיימנה ש"מ לדורו, ודחי שיאמר מלתא דמהני אף למי שלא כתב.

גדף ל"ז

*על מה כותבין. *א"צ פרוזבול. *אחר השמיטה.

א. על מה כותבים פרוזבול כיון דבעינן קרקע 1. מזכה קרקע כל שהוא בשדהו, אף קלח כרוב. 2. השאילו מקום לכירים המיטלטלין. 3. עציץ נקוב המונח ע"ג יתדות. 4. גידמא דדיקלא. 5. מהני מסירת מילי להדדי. 6. אם יש קרקע לערב מהני. 7. וכן ביש קרקע לבע"ח של הלוה, ובדין שעבודא דר"נ.

ב. לא צריך פרוזבול 1. מלוה על פה וכן שטר ללא אחריות צריך, ושטר שיש בו אחריות פליגי אם צריך, ולהלכה רק לב"ש דסברי משום דשטר העומד להגבות כגבוי. 2. מוסר שטרותיו לב"ד, משום דתפסי להו. 3. מלוה על המשכון, דנחשב שתפסו בחובו וקונהו, אבל הלוהו ודר בחצירו משמט. ג. הדין אחר השמיטה 1. צריך לומר משמט אני, ומותר לתלותו ששיב לו, והלוה יאמר אעפ"כ ויפרע במתנה. 2. נאמנות לומר פרוזבול היה ואבד, פליגי תנאי אם נאמן ואף הוי פתח פיך לאלם, או דלא נאמן עד שיראה משום דשביק התירא ועביד איסורא.

צדקה ל"ח

*פדיית עבד. *קנין לגוי. *הקושיות. *שחרור עבד. *הוצאת עבד. *מקדיש עבדו.

א. עבד שנשבה ופדאוהו לשם עבד ישתעבד, ולשם בן חורין פליגי. ואירי 1. לפני יאוש, לשם ב"ח לת"ק לא ישתעבד שמא ימנעו מלפדותו, ולרשב"ג ישתעבד דס"ל דיש מצוה לפדות עבדים. 2. לאחר יאוש, לשם עבד ישתעבד לרבו שני, ולרשב"ג נפדה לשם ב"ח ישתעבד, כדי שלא יפיל עצמו לגייסות.

ב. קנין לגוי 1. גוי קונה גוי למעשה ידיו מק"ו מהא דגוי קונה ישראל, ודוקא בכסף ולא בחזקה. 2. גוי אינו קונה לגופו, מיתורא דמהם תקנו. 3. גוי קונה ישראל למעשה ידיו, שנא' וישב ממנו שבי. ג. הקושיות בקנין לגוי 1. רשב"ג אומר שמצוה לפדות עבדים כמו בני חורין וכאביי, ולרבא משום דלא ידע טעמייהו דרבנן. 2. לרבא רבו שני איך קונה מהשבאי, ותירץ למעשה ידיו. 3. לר' יוחנן עבד שברח מבית האסורים יצא לחירות, וקשיא דלר"י הלכה כרשב"ג. לאביי אירי אחר יאוש, ולרבא דליכא טעמא דיפיל עצמו לגייסות היכא שברח.

ד. שחרור עבד כנעני 1. עבד שברח מבית האסורין כופין רבו לשחררו. 2. שמואל לאחר יאוש לא מצריך גט שחרור, דהוי כמפקיר עבדו. 3. גוי שפדה שפחה לשם אישות אמרו לאדון שישלח גט שחרור, והטעם כדי שיפדוהו או כדי שתזדלזל בפניו. 4. בעביד איסורא פליגי אם כופין את האדון לשחרר. 5. לצורך מצוה מותר מותר לשחרר, כגון להשלים מנין. 6. לעולם בהם תעבודו פליגי אי רשות או חובה.

ה. הוצאת עבדו 1. מפקיר עבדו יצא לחירות, ופליגי אי צריך גט שחרור. 2. מקדיש עבדו, לרבה יצא, ולר"י לא יצא דדלמא לדמי קאמר.

ו. השמועות במקדיש עבדו 1. מתני' דמקדיש עבדים לא יוצאין לחירות ונמכרים לאחרים, ודחי דרב תנא ופליגי. 2. חרם לבדק הבית מאדם זה בעבד, ודחי לדמי. 3. מקדיש עבדו עושה ואוכל דהקדיש רק דמיו, ודחי דאתי כר"מ דלא מוציא דבריו לבטלה.

צדקה ל"ט

*המח' במעילה בעבד. *זכיה בעבד קטן. *שחרור בכסף. *זרק כובעו.

א. מקדיש עבדו לת"ק אין מועלים בו ולרשב"ג מועלים בשערו, ופליגי 1. מקדיש עבדו אם קדוש, ודחי

שיאמרו להדיא קדוש או לא קדוש. 2. לכו"ע קדוש, ופליגי אי עבדא כמטלטלי או מקרקעי, ודחי שיחלקו בגופו. 3. לכו"ע כמקרקעי, ופליגי אי עומד ליגזוז כגוזוז דמי.

ב. כיצד שמעינן דהלכתא כאבא שאול שניתן לזכות בעבד קטן 1. מכללא, דהיכא שאמר נתייאשתי מעבדי צריך שטר כאשה משום דהגט מפקיע איסורא ובממון צריך לזכות בעצמו. 2. אשה אף קטנה מתגרשת ה"נ עבד קטן יצא לחירות כת"ק אלא למסקנא שמע בפירוש.

ג. שחרור עבד בכסף 1. לרבי משתחרר. 2. לר"ש דוקא בשטר, ויליף מלא חופשה.

ד. מעשה דאמתא שהאדון שכ"מ זרק כובעו ואמר לשפחה קני הא ונפשיך ולא עשה כלום 1. להו"א דלא קונה עצמה בכסף או סודר. 2. למסקנא אף דקונה, מיהו הוי כליו של מקנה.

צדף מ'

* יציאה לחרות. * לפני מותו. * מפקיר עבדו. * לשונות בעבד ושדה.

א. יציאת עבד לחירות 1. נשא בת חורין לפני רבו. 2. הניח לו רבו תפילין, ואם הניח לבד אינו משתחרר. 3. לא משתחרר: בלוה רבו הימנו. 4. עשאו אפוטרופוס. 5. קרא בביהכ"נ. 6. כתב האדון שטר אירוסין לשפחתו ואמר צאי בו והתקדשי בו, לר"מ נחשב שחרור ולחכמים לא.

ב. אמר לפני מותו 1. לא ישתעבדו בשפחה, לר' דימי ישחררנה, ולר' אמי רק לא יטריחנה. 2. יעשה לה קורת רוח, יש לפייסה ואפילו אפילו לשחררה.

ג. מפקיר עבדו 1. לל"ק אין לעבד תקנה, דהעבד לא קנה גופו ואיסורא שאצל האדון לחוד לא יכול לקנות בשחרור. ומפקיר ומקדיש דאמרין צריך גט שחרור, צריך ואין לו תקנה. 2. לל"ב במת האדון אין לו תקנה דלא מוריש איסורא לבניו, ור' דימי דאמר שהבנים ישחררו הוי טעותא, דס"ל שתלה האב בדעת היורשים. 3. קרית עבדים שנמכרו לגוים ומתו בעליהם הוצרכו גט שחרור, ותלוי במפקיר עבדו ומת האם אין לו תקנה, או כר' דימי דהיורשים יכולים לשחרר.

ד. הלשונות בעבד ושדה ודינם 1. בעבד, עשיתי עשוי הרי הוא בן חורין, הוי ב"ח. אעשנו ב"ח לרבי קנה ולחכמים לא, ואיירי בשטר. 2. בשדה, נתתי נתונה הרי היא של פלוני קנה, ואתננה לרבי קנה ולחכמים לא, ואיירי בשטר. 3. עשיתי עבדי ב"ח ואומר שלא חישינין שזיכה ע"י אחר, ובכתבתי ונתתי הודאת בע"ד כמאה עדים. 4. ה"ה בשדה, והפירות אוכל הנותן כשהוא בחיים, ואם מת משלשין.

צדף מ"א

* אפותיקי בעבד. * בשדה שנשטפה. * שחרר חצי עבדו. * בשטר.

א. הלשונות באפותיקי בעבד 1. מי המשחרר, לל"ק רבו ראשון ולל"ב שני. 2. שורת הדין לא חייב כלום, לל"ק לראשון דשחרור מפקיע מידי שעבוד, ולל"ב לא חייב במצוות. 3. כופין רבו לעשותו ב"ח, לל"ק שמא ימצאנו שני ויוציא עליו לעז, ולל"ב רבו ראשון. 4. למי העבד כותב שטר, לל"ק לשני ולל"ב לראשון. 5. לרשב"ג המשחרר כותב, לל"ק לשני ופליגי במזיק שעבודו של חברו, ולל"ב הראשון ופליגי בהזיק שאינו ניכר.

ב. אפותיקי בשדה ושטפה נהר 1. גובה משאר נכסים. 2. באומר לא יהא לך פרעון אלא מזו, לא גובה. 3. בכתובת אשה לרשב"ג לא גובה משאר נכסי, דאין דרך אשה לחזור על ב"ד.

ג. משחרר חצי עבדו, לרבי קנה ולחכמים לא קנה, ופליגי 1. לרבה בכסף לכו"ע קנה, ופליגי בשטר דרבי מקיש לכסף דקנה ורבנן לא קנה דגמרי מאשה. 2. לר' יוסף בשטר לכו"ע לא קנה ופליגי

בכסף, וקרא והפדה לא נפדתה לרבי פדויה ולא פדויה ולרבנן דברה תורה בלשון בנ"א. 3.
למסקנא דר' יוסף פליגי בשטר ובכסף, ומתני' דחצי עבד לר' יוסף בשותף ששחרר כל חלקו
ולכו"ע.

ד. מחלוקת רבנן ורבי בשטר אליבא דרבה פליגי 1. להו"א אי היקש שטר לכסף עדיף או גז"ש מאשה.
2. למסקנא לכו"ע גז"ש עדיפא, אלא דרבי פריך מה לעבד שכן יוצא בכסף.

שאלות לחזרה ושינון

ה. הוצאת עבדו (2)	ל"ה
ו. השמועות במקדיש עבדו (3)	
דף ל"ט	א. פרעון אלמנה מנכסי יתומים (4)
	ב. שבועה בב"ד (2)
א. המח' במקדיש עבדו ובמאי פליגי (3)	ג. הדרת הנאה בצירוף רבים (2)
ב. הלכתא בזכיה בעבד קטן ומנין (2)	ל"ז
ג. שחרור עבד בכסף (2)	א. הקושיא מכתוב בספר וחתום על תקון העולם (2)
ד. מעשה שחרור האמה (2)	ב. כיצד הלל תקן פרוזבול לבטל מצוה (2)
דף מ'	ג. האם הלל תקן לדורו או לעלמא (3)
א. יציאת עבד לחירות (6)	ל"ח
ב. אמר לפני מותו על שפחתו (2)	א. על מה כותבים פרוזבול (7)
ג. מפקיר עבדו (3)	ב. מתי לא צריך פרוזבול (3)
ד. הלשונות שאומר והדין (4)	ג. הדין אחר השמיטה (2)
דף מ"א	ל"ח
א. הלשונות באפותיקי בעבד (5)	א. המח' בפדית עבד לשם בן חורין (7)
ב. אפותיקי בשדה ושטפה נהר (3)	ב. קניני גוי (3)
ג. המח' במשחרר חצי עבדו, והמח' (3)	ג. הקושיות בקנין לגוי (3)
ד. המח' בשטר אליבא דרבה (2)	ד. שחרור עבד כנעני (6)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 📖	יבמות 📖	ברכות 📖 עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות 📖	כתובות 📖	שבת 📖 מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים 📖	עירובין 📖
זבחים 📖	נזיר סוטה 📖	פסחים 📖
מנחות 📖	גיטין 📖	שקלים ר"ה 📖
חולין 📖	קידושין 📖	יומא 📖
בכורות 📖 עם הקדמות ומושגים	עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא	סוכה 📖
ערכין-תמורה 📖	בבא קמא 📖	ביצה תענית 📖
כריתות-מעילה 📖	בבא מציעא 📖	מגילה-פורים 📖 עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
נדה 📖	בבא בתרא א-ב 📖	מו"ק חגיגה 📖
	סנהדרין א-ב 📖 עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

☛ ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~172~

המערכת